

NGƯỜI NƯỚC NGOÀI TRONG CON MẮT CHÚNG TA

CHÚNG TA CA NGỢI NHỮNG ÔNG TÂY BIẾT YÊU VIỆT NAM BAO NHIÊU THÌ LẠI PHÊ PHÁN NGƯỜI VIỆT NAM THÍCH VĂN HÓA NƯỚC NGOÀI BẤY NHIÊU. CHÚNG TA THÍCH THÚ KHI NGƯỜI NƯỚC NGOÀI NÓI TIẾNG VIỆT NGỌNG NGHỊU BAO NHIÊU THÌ LẠI CHÊ TRÁCH GIỚI TRẺ VIỆT NAM DÙNG TIẾNG ANH MỌI LÚC MỌI NƠI BẤY NHIÊU...

Có phải người Việt Nam vọng ngoại? Câu hỏi đó thỉnh thoảng lại

vang lên trong tôi mỗi khi đọc những bài báo phê phán lối sống và cách ứng xử của người Việt Nam, nhất là người trẻ. Trong hầu hết những bài báo đó người ta đều nêu ra sự tụt hậu trong cách ứng xử và so sánh với văn hóa phương Tây, rằng họ lịch sự, sạch sẽ, nhã nhặn... như thế nào và những gì chúng ta làm sẽ bị họ lắc đầu ngao ngán, bị họ nhìn bằng cặp mắt chê bai. Có phải như thế không nhỉ?

Cũng trên báo chí, thỉnh thoảng tôi vẫn đọc những bài báo ca ngợi người nước ngoài vì yêu đất nước Việt Nam tươi đẹp của chúng ta, đã từ bỏ cuộc sống xa hoa đầy đủ tiện nghi vật chất để gắn bó cuộc đời họ với người vợ Việt, sinh sống trên mảnh đất Việt Nam, và thưởng thức những món ăn quốc hồn quốc túy của ta. Và họ sẽ học tiếng Việt Nam, khen đất nước Việt Nam thân thiện và hòa bình,

người Việt Nam ân cần và dễ mến, cảnh vật ở Việt Nam tươi đẹp... và nhiều lắm những lời khen được đăng trên các báo để chúng ta tự ru ngủ mình rằng nước mình chắc phải xinh đẹp lắm, ngôn ngữ mình chắc phải hay ho lắm, người dân mình chắc phải dễ thương lắm thì mấy người nước ngoài kia họ mới chọn nước mình chứ. Có phải như vậy không nhỉ?

Cái lòng tự hào dân tộc vô bờ bến đấy là hành trang của tôi trong suốt năm trời xuất ngoại du học. Nhưng rồi càng đi nhiều nơi, càng tiếp xúc nhiều với những người bản xứ, lắng nghe ý kiến của họ với tư cách chủ nhà chứ không phải với tư cách là khách ở quê hương mình, tôi lại càng nhìn rõ lại và đánh giá lại niềm tự hào của mình.

Người phương Tây không hẳn sạch sẽ, có ý thức hơn ta, chỉ vì họ sống trong môi trường có luật pháp quy

định chắc chắn nên từ từ hình thành ý thức. Một khi môi trường đó được thả lỏng, họ sẽ trở thành những người phớt lờ ý thức của mình, tóm lại là trở thành chúng ta.

Tôi sống cùng với họ đủ lâu để nhận ra điều đó. Để thấy những đôi chân mang giày dơ bẩn gác lên ghế nệm trên tàu lửa tôi đi làm mỗi ngày dù hành vi đó được mọi người cho là “đáng ghê tởm”, “thiếu văn hóa”, “bẩn thỉu” trên một chuyến hành trình thiếu người kiểm soát. Và lại thấy những hành vi đó giảm đi đáng kể khi một công ty xe lửa khác ra quy định truy tố những ai vi phạm. Nhìn thấy sân đua ngựa Aintree sau cuộc đua Grand National (một giải đua ngựa truyền thống hàng năm, có vài chục ngàn người tham gia) đầy giấy báo, lon nước, vỏ chai trắng khắp nơi do thùng rác không còn chỗ chứa. Thế mà chẳng thấy ai phê phán họ cả, đơn giản chỉ vì đó là lỗi của ban tổ chức, nếu không cung cấp đủ thùng rác và không cấm xả rác, rác sẽ bị thải ra ngoài, đơn giản chỉ có vậy. Như ở

ta, nếu không có đủ nhà vệ sinh công cộng và luật ta không làm cho người dân sợ, dân ta sẽ... ra đường. Như vậy không phải dân ta không có ý thức mà chỉ vì ta không có đủ lực để hạn chế những hành động thiếu ý thức đó mà thôi.

Người phương Tây vốn có thói quen tự do, họ sẵn sàng di chuyển đến nơi nào dễ sống, phù hợp với tính cách của họ và không bị ràng buộc về gia đình, về cội nguồn như dân ta. Có nơi nào ở các nước phương Tây họ có thể có người giúp việc làm mọi việc nhà chỉ bằng mức lương tương đối, có nơi nào họ có thể được đối xử với thái độ kính trọng như ở nước ta, mọi dịch vụ từ cao đến thấp đều được cung ứng đầy đủ. Ngay cả thủ tướng, thành viên chính phủ ở nước họ vẫn phải làm việc nhà, chăm sóc con cái còn nhân viên với mức lương khá ở ta là có thể có người giúp việc. Nếu ở nước họ phải trả một phần thu nhập cho đóng thuế và an ninh xã hội mà không có cách nào trốn được nhờ vào hệ thống tài chính thu thuế rõ ràng và minh bạch thì ở ta chế độ thuế thu nhập cá nhân chỉ mới vừa được ban hành, cách thu thuế còn rắc rối làm cho việc trốn thuế dễ dàng hơn rất nhiều.

Nếu bạn hỏi bất kì người Châu Âu nào họ cũng sẽ nói rằng chẳng nơi nào ăn chơi dễ dàng và sôi động như Châu Á. Nếu ở Châu Âu bạn sẽ hiếm thấy người ta ra đường vào

buổi tối hoặc Chủ nhật phân vì có còn cửa hàng nào mở cửa, phần vì khí hậu lạnh thì ở Châu Á bạn có thể la cà suốt đêm ngoài đường phố mà không hề thấy lạc lõng. Như vậy với những ông Tây lấy Việt Nam làm điểm đến kia chọn Việt Nam vì ta quá xuất sắc, hay vì ta có những điểm phù hợp với nhu cầu cá nhân của họ?

Chúng ta ca ngợi những ông Tây biết yêu Việt Nam bao nhiêu thì lại phê phán người Việt Nam thích văn hóa nước ngoài bấy nhiêu. Chúng ta thích thú khi người nước ngoài nói tiếng Việt ngọng nghịu bao nhiêu thì lại chê trách giới trẻ VN dùng tiếng Anh mọi lúc mọi nơi bấy nhiêu. Những người tìm đường ra nước ngoài sinh sống, mong tìm cuộc sống tốt đẹp hơn (ngay cả khi họ phải trả giá bằng cuộc đời mình) thì bị dè bỉu, đàm tiếu là hám ngoại. Như vậy có phải là bất công đối với họ? Theo tôi ai cũng có quyền tìm cuộc sống tốt đẹp hơn, "đất lành chim đậu" như ông cha ta thường nói.

Người nước ngoài tìm thấy "đất lành" ở Việt Nam thì được ca ngợi còn người Việt Nam tìm "đất lành" ở xứ người thì cũng xin đừng chê trách.

>> LÊ THANH HƯƠNG